ISN 40836
P958

Afghan Interim Government
دولت اسلامی افغانستان

PN-ACN-352

ORIENTATION TO LABORATORY TECHNICIAN TRAINING PROGRAM

دولت اسلامی افغانستان

وزارت صحت عامه

ریاست انستیتوت صحت عامه

آشنائی با پروگرام

ترینگ تکنشین های لابراتوار

۱۵ دسمبر ۱۹۹۰

از انتشارات : ریاست انستیتوت صحت عامه

بسمه تعالی

تربیه پرسونل صحی براساس سیستم صحی ایکه وزارت صحت عامه دولت اسلامی افغانستان برای بهبود و تامین صحت ملت مجاهد افغانستان انکشاف داده است ، از اهداف مهم ریاست انستیتوت صحت عامه بوده است .

خداوند بزرگ (ج) را سپاسگزاریم که به مسئولین و منسوبین انستیتوت صحت عامه این توفیق را عنایت فرمود، که با اغاز پروگرام ترینگ تکنیشن های لابراتوار به یکی از اهداف خود نیل یابند .

گرچه در ظاهر امر برنامه ریزی و شروع چنین پروگرام ساده مینماید ولی در حقیقت امر کار دشوار و مشکلی بوده است . باید اذعان کرد که با استعانت خداوند کریم (ج) در نتیجه روزها و ماه ها مساعی و تلاش های مشترک تعدادی از

تکنیشن های لابراتوار را اماده وتربیه نماید •

قسمیکه تکنیشن های لابراتوار که فعلا ءموجود اند ضرورت فعلی واینده را مرفوع ساخته نمیتوانند، لذا ءپلان در دست داشته جهت اماده ساختن تکنیشن های ماهر لابراتوار میباشد که ضرورت شفاخانه های کوچك وکلنیك ها را در قرا و قصبات افغانستان مرفوع نماید •

طرز العمل :

جهت اماده شدن ،از دیاد وتکافوی تکنیشن های ماهر لابراتوار که بتوانند در اینده در قرا ءوقصبات افغانستان خدمت نمایند یك پروگرام ترینگ از طرف وزارت صحت عامه در چوکات انستیتوت صحت عامه شروع خواهد گردید •

قسمیکه انستیتوت صحت عامه در حال حاضر از نظر قابلیت تخنیکی جهت تاسیس وادامه پروگرام ترینگ تکنیشن لابراتوار توان زیاد ندارد لذا ءتماس با یك موسسه خارجی که ام،تی،ای ویا پروگرام ترینگ طبی برای افغانها میباشد برقرار نموده در حال حاضر موسسه ام،تی،ای ،ترینگ تکنیشن های لابراتوار در پشاور برای افغانها را به عهده دارد •

منظور از تماس با موسسه ام،تی،ای آنست تا تفاهم برقرار گردد که موسسه ام ، تی،ای در انکشاف وپیشبرد پروگرام ترینگ لابراتوار علاقمند میباشد ویا خیر ؟ •

البته موسسه ام،تی،ای علاقمندی خویش را جهت آماده سازی این پروگرام ابراز نموده است •

3

هدف عمده:

هدف عمومی ان عبارت از انکشاف توانائی انستیتوت صحت عامه جهت فراهم ساختن پروگرام ترینگ تکنیشن لابراتوار میباشد.

موضوعات:

۱ـ محول ساختن مهارت های ترینگ تخنیك لابراتوار به ماستر ترینرهای افغان.

۲ـ درکلاس اول تربیه ده نفر تکنیشن لابراتوار.

۳ـ آماده ساختن انستیتوت صحت عامه جهت یافتن توانائی در تربیه نمودن تکنیشن های لابراتوار.

پلان ترینگ:

نقش MTA (ترینگ طبی برای افغانها)

ترینگ مطابق به کریکولم (نصاب تعلیمی) ویا پروگرام درسی ترینگ تکنیشن لابراتوار موسسه ام،تی،ای میباشد.

موسسه ام،تی،ای یکجا با انستیتوت صحت عامه مسئولیت جزئیات تخنیکی این پروگرام را نیز بعهده دارد ویا بعباره دیگر به قسم یك پری تست کاندیدان را امتحان میکند تا کفایت ویا سابقه درسی ویا توانائی انها در مورد اینکه پروگرام را موفقانه دنبال نموده بتوانند تثبیت گردد،همچنان تهیه کلاس درسی،مواد درسی پروگرام درسی،سویه علمی مقتضی ومهارت های لازمه تست های وقفه ئی واخذ امتحان نهای را بعهده دارد.

همچنان موسسه ام،تی،ای مسئولیت تدریس برای ماسترترینرهای لابراتوار جهت آمادگی وقابلیت انها درآماده شدن از نظر علمی وداشتن مهارت کافی جهت پیشبرد پروگرام ترینگ بعهده دارد .

موسسه ام،تی،ای همانطوریکه شاگردان این کورس را از نظر تخنیکی تحت نظر دارد بهمان منوال استادان انها (ماسترترینرها) را از نظر مهارت استادی انها تحت نظر وبررسی قرار میدهد .

ترینگ ماسترترینرها در دومرحله صورت میگیرد :

- درمرحله اول که چهار ماه میباشد درکسب مهارت وتجارب علمی از نظر تیوریکی وپرکتیکی ماسترترینرها کار صورت میگیرد البته درتحت نظارت ترینرهای ام،تی،ای درختم این چهار ماه از انها تست اخذ میگردد تا بتوانند شامل مرحله دوم گردند .
- درمرحله دوم تحت نظر ترینرهای ام،تی،ای رهنمائی های لازم صورت می گیرد .

درختم این دومرحله درصورتیکه موفقانه سپری شود موسسه ام،تی،ای آمادگی انها را به عنوان ماسترترینرها تصدیق مینماید .

البته از ماسترترینرهائیکه تصدیق نامه را بدست میاورند توقع ان میرود تا در آینده درتفویض ،معلومات ومهارت های در دست داشته شان خود درپروگرام ترینگ تخنیك لابراتوار انستیتوت صحت عامه وموسسه ام،تی،ای سهم فعال بگیرند،البته مجموعه این دودوره یك سال میباشد .

نقش انستیتوت صحت عامه

انستیتوت صحت عامه تحت امرورهنمائی وزارت صحت عامه دواطاق که اندازه مناسب داشته باشند دریکی از شفاخانه های وزارت صحت عامه جهت پیشبرد این پروگرام تهیه میدارد .

یك اطاق ان صنف درسی برای پروگرام تیوریکی واطاق دیگر ان جهت کارهای پراکتیکی میباشد .

چون موضوع ترینگ میباشد لذا ، لابراتواریکه جهت کارهای پراکتیکی در یکی از شفاخانه ها در دسترس گذاشته میشود باید توانائی کارهای عملی در ان تدارك دیده شود .

ازنظر اداری پیشبرد پروگرام شاگردان ماسترترینر وشاگردان تکنیشن لابراتوار توسط انستیتوت صحت عامه صورت میگیرد ، انستیتوت صحت عامه با دونفر ماسترترینر که در تدریس پروگرام این کورس خود را کاندید نمایند ودر ختم این دوره حتی عضو دایمی به قسم ماسترترینر برای انستیتوت صحت عامه گردد موافقه دارد .

همچنان انستیتوت صحت عامه با همکاری دوموسسه محترم ام ، اس ، اچ وام ، تی ، ای در انتخاب ده نفر شاگردان تکنیشن لابراتوار از مناطقیکه تحت نظر است تا در انها خدمات لابراتواری عرضه گردد مسئولیت میگیرد .

انستیتوت صحت عامه در اداره بودیجه تهیه مدد معاش ، مواد ترینگ لابراتواری ، تدارکات لوژستیکی وغیره حقوق انها مسئولیت میگیرد .

6

رول ام.اس.اچ (MSH)

موسسه ام،اس،اچ با همکاری نزدیک موسسه ام،تی،ای وانستیتوت صحت عامه بودیجه ومواد لازمه تریننگ را از طریق وزارت صحت عامه تهیه میدارد •

همکاری موسسه ام،تی،ای در عرضه تخنیکی با انستیتوت صحت عامه نیز موافقه و پلان گردیده است •

دیپارتمنت تریننگ موسسه ام،اس،اچ در احداث وتهیه ضروریات تریننگ وضروریات تخنیکی سهم فعال میگیرد •

دیپارتمنت کنترول ساحوی موسسه ام،اس،اچ در عرضه خدمات لابراتواری نظر به ساحه ومنطقه در داخل افغانستان با وزارت محترم صحت عامه در مشوره خواهد بود •

انکشافات بعدی در پروگرام :

متاسفانه موسسه ام،تی،ای نتوانست با ریاست انستیتوت صحت عامه در بخش تخنیکی بشمول تریننگ ماسترترینرها وتریننگ شاگردان همکاری نماید • پروگرام تریننگ تکنیشن های لابراتوار به استعانت خداوند بزرگ (ج) بتاریخ (۱۳ سپتمبر ۹) آغاز وتوسط یک ماهر افغانی (دوکتور بابکر خیل) موفقانه پیش میرود •

یکی از اهداف تربیوی ریاست انستیتوت صحت عامه برای سال ۱۹۹۰ میلادی آغاز پروگرام تریننگ تکنیشن های لابراتوار بود • بعد از مشوره وصحبت های متعددی با مسئولین ومنسوبین وزارت صحت عامه وام،اس،اچ انستیتوت صحت

عامه به این نتیجه رسید که جای مناسب برای ترینینگ تکنیشن های لابراتوار شفاخانه تراماسنتر است ، این پیشنهاد به جناب محترم داکتر صاحب مجددی معین اول وزارت صحت عامه که موسس شفاخانه مذکور نیز میباشند تقدیم گردید . جناب شان علاوه بر تائید پیشنهاد ریاست انستیتوت صحت عامه مصارف اعمار یك اطاق مناسب وملحقات آنرا برای پروگرام تربیوی تکنیشن های لابراتوار متقبل گردیدند . تحت نظارت مستقیم جناب محترم داکتر صاحب مجددی معین اول وزارت صحت عامه وهمکاری مسئولین تراماسنتر کار ساختمانی اطاق لابراتوار وملحقات ان در ظرف دوماه تکمیل گردید .

بنابر تقاضای ریاست انستیتوت صحت عامه موسسه ام ، اس ، اچ مرکز تربیوی لابراتوار را با تمام لوازم وسامان الات مورد نیاز بشمول ده پایه مایکرسکوب یخ چال ، ایرکندیشنر وغیره تجهیز کرد ، چون موسسه ام ، تی ، ای ، نتوانست بنابر مشکلاتی تعهدات خود را ایفاء کند انستیتوت صحت عامه درصدد ان شد که با استخدام یك (Local Consultant) وانتخاب دوتن ماستر ترینر پروگرام ترینینگ تکنیشن های لابراتوار را آغاز نماید .

محترم داکتر عبدالهادی بابکرخیل که تجارب کافی درین رابطه دارند ومناسبترین کاندید برای پوزشن (Local Consultant) بودند برای این پوزشن تعین گردیدند .

چندین تکنیشن ماهر لابراتوار که در شفاخانه های مربوط وزارت صحت عامه مشغول کار بودند انترفیو گردیدند و در بین آنها دوتن محمدگل وصفی الله انتخاب شدند تا بحیث ماستر ترینر تربیه گردند .

8

کارمطالعه وپلان گذاری شده بود وهمچنان زمینه مساعد (ازطرف رئیس انستیتوت صحت عامه که یك کارمند وکارفرما ماهر تعلیمات صحی میباشند) سبب تطبیق برنامه شد به همین اساس پرابلم اهم غیر قابل حل نه مانده است وپرابلم های که در راه تعلیمی موجود بود وحل شده اند قرار ذیل اند :

۱ـ تهیه وتدارك مینوال های درسی برای مربیون کورس ۰

۲ـ رر رر هنداوت برای شاگردان ۰

۳ـ رر رر سمپل های لابراتواری برای کار عملی ۰

۴ـ احیاء زمینه همکاری فنی هفت NGOS که شاگردان FM راتربیه می نمایند ودعوت بزرگان وماهرین انها به کورس تربیوی ساحوی انستیتوت صحت عامه ۰

۵ـ حسن تفاهم ودعوت به پروگرام تربیوی Muslim Aid Lab Training Course ، کورس تربیوی هلال الحمر سعودی و W.H.O Lab Coordination Center ازطرف مربیون کورس انستیتوت صحت عامه بعمل پیاده شده که درنتیجه کورس که به همکاری برادران جمعیت Muslim Aid Lab Tng Course پیش برده میشود دعوت مایان را قبول نموده وازکورس انستیتوت صحت عامه بازدید دوستانه نمودند وقبول عملی نمودن پروگرام W .H.O Lab Coordination Center وطلب همکاری از مربیون کورس انستیتوت صحت عامه را نموده ووعده همکاری همه جانبه فنی

برای شان داده شده است .

۶ـ وعده کمك وسامان الات فنی از شفاخانه الهجرت وجهاد روغتون به کمك داکتر صاحب بارکزی که این اقدام شان قابل تکریم وقدردانی است به شعبه مذکور حواله خواهد شد .

پرابلم ها ومشکلاتیکه تا هنوز حل نگردیده اند :

۱ـ تهیه وتدارك پوسترها وچارت های رنگه تدریسی از نظر (و یژول اید) برای شاگردان .

۲ـ Initial Supply اکمالات شاگردان بعد از فراغت کورس به ساحه کارشان .

باید که شاگردان به اسرع وقت بعد از امتحان نهائی به ستندرد (WHO) توظیف اکمال ومرخص گردند وبعد از هر شش ماه 6 month supply وهم در نتیجه هر 12 month supply به ستندرد W.H.O درنظر داشته وعملی گردد . وراپور کار خویش به انستیتوت صحت عامه ارسال بدارند .

۳ـ تعین روز امتحان نهائی شاگردان دوره اول (که بعد از کار عملی ونظری از M.S.F/H ICD به W.H.O جریان است عنقریب اعلان خواهد شد .

۴ـ تعین روز اغاز دوره دوم شاگردان کورس مکروسکوپی انستیتوت صحت عامه .

۵ـ ترجمه وتصحیح وچاپ پشتو دری مینوال W.H.O برای شاگردان F.M .

12

نتیجه :

درنتیجه مساعی مشترک مربیون کورس وروحیه نیک مقامات عالیه این حلقه کوچک خواهد توانست به هدف عالی انستیتوت صحت عامه که عرضه پرسونل ماهر به سکیل خاص F . M باجهت کنترول وتداوی تشخیص امراض به وطن عزیز مصدر خدمت شده بتواند تقدیم نمایند .

WHO نیززیاتر ۱۰۵۰ نفرکارمندان F . M رابه اساس سروی ای برای افغانستان تخمین نموده اند به همین منظور مربیون کورس تربیوی ساحوی مکروسکوپی به زحمت کشی شباروزی خودکه بعدازاین به تربیه شاگردان به تعداد دوچند وسه چندبا! مکانات وسیعتر عملی خواهندنمودزوداین روزمیرسدکه تمام کورس های تربیوی پروگرام لابراتواری اسناد مدغم کردن Integration رابا انستیتوت صحت عامه امضاء خواهندنمودوازهمین جاشرف کسب اسناد فراغت شاگردان خودراحاصل نمایند .

ومن الله التوفیق

م
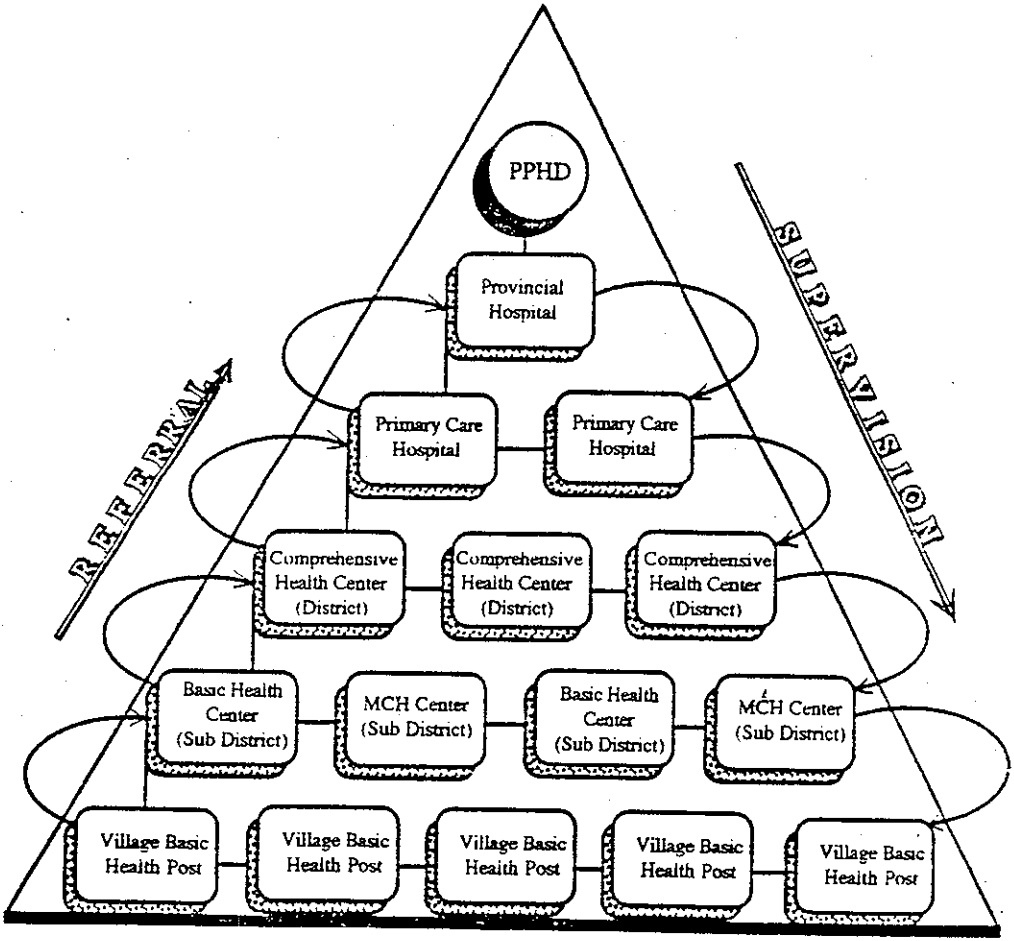
AFGHANISTAN
PROVINCIAL HEALTH SYSTEM